GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 249 *Joi, 12 (24) Noemvre.* **1887.**

Brașovŭ, 11 Noemvre 1887.

Atragemŭ atențiunea cetitorilorŭ noștri asupra următórei corespondențe, ce-o primimŭ din Viena cu privire la situațiunea politică de față:

Viena, 8 (20) Noemvre 1887.

Delegațiunile și-au terminatŭ lucrările. Cea austriacă a avutŭ adĭ ședința de încheiare. Incetŭ și greoiu se mișcă mecanismulŭ acestei instituțiunĭ dualistice. Nicĭ o ideiă nouă, nicĭ unŭ felŭ de oposițiune, tóte mergŭ pe calea bătucită și indicată de ministeriulŭ comunŭ. Delegațiunile nu se potŭ avênta la importânța ce arŭ trebui sĕ-o aibă ca nisce corpurĭ representative centrale, și se observă, cu deosebire la Ungurĭ, tendința de a slăbi totŭ mai multŭ legăturile cu partea de dincóce a monarchiei prin aceea, că i se dă instituțiunei delegațiunilorŭ din ce în ce mai puțină însemnătate.

De rêndulŭ acesta ministrulŭ de esterne Kalnoky póte fi mai mulțămitŭ ca orĭ și care dintre colegii sĕi cu resultatulŭ sesiunei delegațiunilorŭ, Elŭ a primitŭ dela aceste corpurĭ o aprobare eclatantă a politicei sale și în deosebĭ Ungurii l'au ridicatŭ până în ceriu și i-au votatŭ deplină încredere. Unulŭ din corifeii politicĭ de aicĭ a caracterisatŭ acestŭ succesŭ alŭ ministrului de esterne cu câteva cuvinte, ce le-a adresatŭ d-lui de Kalnoky. „Escelența Vóstră“, — îĭ ḑise elŭ, — „ațĭ binemeritatŭ votulŭ de încredere alŭ delegațiunei unguresci, *pentru că în fondŭ nu facețĭ decâtŭ politică maghiară.*“

Și 'n adevĕrŭ, se face acum multă „politică maghiară“. Domnii Kalnoky și Tisza suntŭ deocamdată ómenii situațiunei. Până când — Dumneḑeu scie, dér faptŭ este, că în momentele de față politica acestorŭ doi miniștri este, cum ḑice Francesulŭ, *en vogue* și întâmpină aprobare din partea cercurilorŭ decidĕtóre.

Ințelegŭ mai cu sémă politica esterióră, séu, și mai precisŭ ḑisŭ, politica orientală a monarchiei. Și, precum se resimte în tóte părțile, tocmai politica esterióră este, care apasă mai tare asupra raporturilorŭ dinăuntru ale împĕrăției. Scopulŭ principalŭ alŭ politicei orientale a d-lorŭ Kalnoky și Tisza este de a combate așa ḑisulŭ „panslavismŭ“ prin lățirea influenței monarchiei în peninsula balcanică. Ce resultate vorŭ puté dobêndi cu încercările de a paralisa tóte planurile Rusiei în Orientŭ, rĕmâne a se constata de evenimentele viitóre, dér décă va merge lucrulŭ și în celelalte state ale peninsulei ca în Serbia, atuncĭ nu li-se póte face nicĭdecum unŭ prognosticŭ favorabilŭ. Adevĕrulŭ este, că de când a venitŭ la cârmă ministeriulŭ Risticĭ influința austriacă în Serbia a scăḑutŭ sub zero și posițiunea regelui Milanŭ a devenitŭ mai amenințată ca orĭ și când.

Dér cu tóte esperiențele triste de felulŭ acesta, direcțiunea politicei actuale orientale se manține și osia, împrejurulŭ căreia se învêrtesce, este și rĕmâne alianța cu Germania.

Tocmai Ungurii suntŭ aceia, carĭ nu mai slăbescŭ pe Germanĭ cu dragostea lorŭ și devine ciudată acéstă îmbulzire a lorŭ mai alesŭ acum când prin mĕsurile vamale cele mai nouĕ guvernulŭ imperiului germanŭ se pregătesce a da o lovitură de mórte desvoltării economice a Ungariei, căcĭ prin oprirea importului de cereale în Germania, Ungaria va suferi mai multŭ, deórece ea este avisată la desfacerea productelorŭ sale agricole, avêndŭ numai fórte puțină și neînsemnată industriă.

Incă și acum guvernanții ungurĭ suntŭ predominațĭ mai multŭ de temerea de a nu-și perde supremația, decâtŭ de îngrijirea pentru adevĕratele interese ale statului.

Ministrulŭ președinte Tisza a datŭ alaltăerĭ în ședința delegațiunei ungare viuă espresiune acestei temerĭ, declarândŭ că *„in nisce împrejurărĭ ca cele de față“* Maghiarii nu facŭ bine décă vorŭ stărui sĕ li se împlinéscă tóte dorințele lorŭ naționale, orĭ și câtŭ de îndreptățite arŭ fi ele. Era adecă vorba de a se întroduce într'o academiă militară din Ungaria limba maghiară ca limbă de propunere, și Tisza ḑise, că nu este bine alesŭ momentulŭ, nu e oportunŭ și patrioticŭ a stărui sĕ se împlinéscă acéstă pretensiune, deși justă și îndreptățită.

Totŭ astfelŭ d-lŭ Tisza găsesce de cuviință a se alipi strînsŭ de Germania, cu tóte că guvernulŭ acestei împĕrății se pregătesce a păgubi în gradulŭ celŭ mai mare interesele economice ale Ungariei. „In nisce timpurĭ ca cele de față,“ se întêmplă asemenĭ contradicțiunĭ, carĭ rĕstórnă cu totulŭ vechia acsiomă de dreptŭ *„do ut des,“* *„facio ut facias.“*

Lucrurile se învêrtescŭ într'unŭ cercŭ trasŭ de influința raporturilorŭ esterióre și de aceea nu se póte ivi o schimbare a lorŭ, decâtŭ numai în casulŭ când s'ar schimba și aceste raporturĭ.

O asemenea schimbare se va produce fără îndoiélă, décă va succede cancelarului Bismarck de a se înțelege din nou cu Rusia. Orĭ câtŭ s'ar scrie și s'ar vorbì, nu mai încape îndoială, că Bismark pune și adĭ multŭ mai mare greutate pe amiciția cu Rusia, decâtŭ pe aceea cu Austria. Silințele ce și le-au datŭ cei din Berlinŭ, de a face o primire câtŭ mai strălucită Țarului Alexandru III, au fostŭ dictate mai multŭ de dorința ce-o au ei de-a restabili bunele relațiunĭ cu imperiulŭ nordicŭ și nu mai este de lipsă a aminti lunga convorbire a lui Bismark cu Țarulŭ și distincțiunea ce i s'a făcutŭ contelui Șuvalov prin conferirea marelui cordonŭ alŭ „Vulturului negru“, spre a ne convinge despre esistența acestei dorințe.

Dér abstrăgêndŭ chiar dela o înțelegere prusso-rusĕscă, se póte ușorŭ întêmpla ca soluțiunea crisei celei marĭ, prin care trece actualmente republica francesă, sĕ aducă cu sine o radicală chimbare în relațiunile esterióre. După tóte prevederile, președintele Grévy va fi constrînsŭ a-șĭ da și elŭ în cele din urmă demisiunea și nu este eschisă posibilitatea, ca în mijloculŭ încurcăturei ce va urma după retragerea lui sĕ se întoducă o dictatură militară, după care restabilirea monarchiei cu dinastia orleanistă ar fi numai o cestiune a timpului. Atuncĭ alianța Franciei cu Rusia ar trece din domeniulŭ dorințelorŭ în domeniulŭ realității și situațiunea generală europénă ar primì o altă turnură.

De aceea evenimentele din Francia se urmărescŭ aicĭ cu cea mai încordată atențiune și se presimte, că în casulŭ de față cele ce se petrecŭ acolo vorŭ avé o mare înfluință asupra constelației politice europene.

Mâne séu poimâne voiu ilustra și unele laturĭ ale situației interióre din monarchia nóstră dualistă. Până atuncĭ vĕ mai comunicŭ numai, că după informațiunile ce le amŭ din cercurile competente, s'au reînceputŭ purparleurile comerciale cu România. Se crede aicĭ că Ungurii, sub pressiunea mĕsurilorŭ prohibitive ale guvernului germanŭ, vorŭ mai slăbi puținŭ din încăpățînarea lorŭ și vorŭ deveni măi tratabilĭ. Vomŭ vedé!

(15.)

FOILETONŬ.

LOGOFĔTULŬ MATEIŬ

NOVELĂ

Mateiŭ îĭ aruncă o privire cruntă, își propti barba pe mânile sale și rĕmase în acéstă posiția mai multŭ timpŭ! Căḑŭ apoi érăși pe gândurĭ și după o bună bucată de vreme se deșteptă, își bĕu și elŭ paharulŭ și repede apoi apucă sticla și umplŭ érăși paharele tuturora. Intinse fie-căruia câte unulŭ și ḑise:

— Sĕ trăițĭ, adecă sĕ trăimŭ! — se corese îndată și ridică paharulŭ la gură. Nu'lŭ beŭ ci se oprì și puse paharulŭ érăși pe masă. — Măi Ienache și măi Nicolae! — ḑise elŭ ținêndŭ mâna pe paharŭ. — Voi îmĭ sunteți pretinĭ. Vĕ spunŭ dreptŭ că nu'mĭ prea pare bine de ceea ce am făcutŭ. Ce ḑicețĭ voi? Până nu bețĭ éstŭ paharŭ, spunețĭ'mĭ încă odată, ce sĕ facŭ?

Ienache se uită la Mateiŭ și apoi la Neculae, ér acesta uimitŭ își primblă privirea dela Ienache la Mateiŭ.

— Adecă cum? — începŭ Ienache. — Cum adecă, ce sĕ facĭ? — Ai făcutŭ! — grăì elŭ apăsatŭ. — Nu țĭ-ai datŭ vorba?

— Așa este! — aprobă Neculae, cu tote că elŭ nu scia de ce aprobă; grăì însĕ astfelŭ, pentru că a ḑisŭ Ienache și scia elŭ bine, că Ienache nu ḑice numai așa de florĭ de mĕrŭ o vorbă, până nu se gândesce bine la unŭ lucru.

— Măi Mateiŭ! — grăì Ienache. — Iléna vine în ḑilele astea; are sĕ'țĭ placă. Fata scutarului țĭ-a fostŭ rênduită de Dumneḑeu, ca sĕ'țĭ fiă soție. Tu scii ce-am vorbitŭ acasă la scutarulŭ; și-apoi vorba vorbă sĕ rĕmână, sĕ nu ne batjocurimŭ și sĕ nu ne dămŭ pe gura lumii!

— Bine, bine! — ḑise Mateiŭ aședându-se mai cu nădejde pe scaunŭ, se uită odată la Ienache, ér mânile și le primbla repede prin pĕrulŭ sĕu negru și des.

In scurtă vreme după aceea se ridică însĕ de pe scaunŭ și voia sĕ plece.

— Ean stai puținŭ! — grăì Ienache. — Nu pleca numai așa, aid' sĕ mai bemŭ una înainte de a te duce!

Mateiŭ se puse ér pe scaunŭ.

Ce era sĕ și facă?

„Sĕ mergŭ la otacŭ?.... sunt singurŭ! Sĕ mergŭ airea?... unde sĕ mergŭ? își gândì Mateiŭ și astfelŭ se hotărî sĕ rĕmână.

Multŭ a statŭ de vorbă și multe vorbiră împreună; ar fi statŭ și mai multŭ, dér nu era cu putință.

Odat'a trebuitŭ sĕ se despartă.

XIV.

Căsătoria logofĕtului Mateiŭ cu fata scutarului era hotărîtă, și fiindcă era hotărîtă, avea sĕ se facă în scurtă vreme, îndată ce scutarulŭ își va aduce fata la moșie și îndată ce logofĕtulŭ o va vedea.

Scițĭ cum e lumea. Nicĭ nu aude bine unŭ lucru și și începe sĕ vorbésca despre elŭ; totŭ asemenea s'a întêmplatŭ și cu căsătoria lui Mateiŭ. La începutŭ îlŭ vorbiau de bine pe logofĕtulŭ, ér după aceea, cu deosebire fetele și mamele lorŭ, începură sĕ'lŭ văicărescă.

„Ce Dumnedeu! ḑiceau ele. „Mateiŭ ésta pe câtŭ este de cuminte și sdravĕnŭ băiatŭ, pe atâtŭ este de nătărău când este vorba de însuratŭ.“

Astfelŭ vorba lumea și orĭ câte se vorbeau, nu era cu putință sĕ fiă tăinuite logofĕtuluĭ. Elŭ audea ce ḑice lumea, era pusŭ pe gândurĭ și se gândea la multe deodată, cu tóte acestea nu făcea nicĭ unŭ pasŭ de sine, ci mergea orbesce și nicĭ elŭ însușĭ nu era în stare sĕ-șĭ dea sémă despre ceea ce voiesce.

Era într'o Vinerĭ.

La Rădița la cârciumă ședea întinsŭ în dosulŭ casei bucătarulŭ George și era beatŭ toporŭ de nicĭ nu scia ce face. Pălăria i-o luase Rădița, fiindcă n'a avutŭ sĕ plătéscă atâta câtŭ bĕuse. Ar ḑice cineva că rĕu a făcutŭ cârciumărița că i-a datŭ bĕutură, dér décă ar întreba'o cineva, i-ar rĕspunde îndată în subțiraticulŭ ei glasŭ, că bĕutura îĭ este de vêndare și că décă cere cineva de bĕutŭ, ea trebue sĕ'i dea, căcĭ nu se cuvine cârciumarului, cu atâtŭ mai puținŭ cârciumăriței, sĕ întrebe pe mușteriu, décă are parale seu ba.

Cum spuneamŭ, bucătarulŭ era beatŭ mortŭ; se mai mișca câte odată, mai făcea câte o convulsiune din piciorŭ séu din mână, cerca sĕ se ridice, dér nu'i

Rolulŭ Românieĭ într'unŭ rĕsboiu europenŭ.

Etă articolulŭ despre care amŭ făcutŭ menţiune în numĕrulŭ de Marţĭ, 10 (22) Noemvre, alŭ „Gazeteĭ". Acestŭ articulŭ a apărutŭ în unulŭ din importantele ḑiare rusescĭ „NowoRassysky Telegraf" şi este scrisŭ, după cum se scie, de unŭ oficerŭ rusŭ:

„Europa se pregătesce pentru rĕsboiu. Deşi relaţiunile intre puterĭ se declarŭ de fórte amicale şi speranţele de durata păciĭ suntŭ accentuate in tóte vorbirile de tronŭ, totuşĭ in tóte statele se pregătescŭ armările cu o grabă nervósă.

Nicĭ una din cestiunile decidĕtóre in Est şi Vestŭ nu e resolvată. Rusia nu şi-a datŭ încă ultimulŭ voŭ in cestiunea bulgară. Intr'asta bĕtrâna Europă stă sub arme, şi victoria dreptăţiĭ se aşteptă dela numĕrulŭ maĭ mare alŭ baionetelorŭ.

Este fără indoială, că la casulŭ unuiu rĕsboiu între Austria şi Rusia, a unuĭ rĕsboiu generalŭ în Europa, invecinata Românià va juca unŭ rolŭ însemnatŭ.

Unŭ mare avantagiu pentru România ar fi neutralitatea, decă posiţia sa geografică nu o ar sili la o acţiune seu cu Austria séu cu Rusia. E decĭ intrebare, care din aceste două alianţe va fi pentru România maĭ rentabilă, şi in acéstă privinţă o scurtă privire ne dovedesce, că alianţa Rusieĭ oferă statuluĭ românŭ sorţĭ maĭ mulţĭ de isbêndă. In coaliţiune cu Austria, România nu va putea nimicŭ câştiga.

Coaliţiunea cu Rusia însĕ, conceḑêndŭ trecerea întregeĭ armate rusescĭ prin teritoriulŭ românŭ, va aduce avantagiulŭ Românieĭ, de a pute concentra trupele sale in Moldova şi totŭ odată de a ocupa Transilvania înrudită, care e peste totŭ de Românĭ locuită. Armata ruséscă îşĭ va mĕsura puterile sale cu cea austriacă pe câmpurile de luptă ale Galiţieĭ.

La casŭ, când ar fi armata rusêscă invinsă, rĕsboiulŭ n'ar fi încă decisŭ. Unuĭ statŭ aşa de puternicŭ precum e Rusia, o luptă perdută n'ar involva decâtŭ o desvoltare şi maĭ mare a puterilorŭ sale.

La casŭ însĕ, când Germania ar da mână de ajutorŭ Austrieĭ, atuncĭ şi-ar strămuta puterile înarmate din Galiţia in Polonia rusêscă; şi Româniĭ arŭ ave cu desĕvêrşire mână liberă.

In acestŭ casŭ România ar pute pe lângă Transilvania sĕ ocupe Banatulŭ şi Bucovina, carĭ suntŭ de asemenea populate de Românĭ. O invasiune a honveḑilorŭ austriacĭ in România nu e maĭ inferióră. In acéstă privinţă amintimŭ cuvintele archiduceluĭ Carolŭ: „Cu Moreau la Viena, acesta nu insemneză nimicŭ — decă voiu cutropi numaĭ pe Jourdan".

Ajungă în acestŭ casŭ honveḑiĭ şi până la Kiew! Ce urmeză din acésta, decă puterea de căpetenie a Austrieĭ va fi sdrobită în Galiţia? Austriaciĭ nu se vorŭ putea îndrepta in contra Românieĭ maĭ multŭ decâtŭ cu 3, celŭ multŭ 4 divisiunĭ. Pentru respingerea acesteĭ puterĭ va fi România destulŭ de tare şi va putea dispune totodată de destule trupe pentru ocuparea Transilvanieĭ şi operaţiunile sale din nordulŭ Moldoveĭ, unde fórte uşorŭ póte concentra 4 corpurĭ de armată prin eminentele sale liniĭ de ferŭ Bucurescĭ-Bacău-Focşanĭ şi Bucurescĭ-Iaşĭ-Dorohoiu. De altă parte unŭ aliatŭ aşa de puternicŭ cum e Rusia, care dispune de două liniĭ ferate importante şi totodată strategice, precum suntŭ: Bal'a-Nicolaiew şi Charkov-Dubno, va fi la orĭ-ce casŭ în posiţiă de a da Românieĭ mână de ajutorŭ în momentulŭ şi la loculŭ recerutŭ.

Presupunemŭ însĕ, că România s'ar afla in coaliţiune cu Austria. In restimpŭ de 48 óre, intregulŭ teritorŭ românŭ va fi ocupatŭ de armata rusêscă, câmpulŭ de luptă nu-lŭ vomŭ maĭ căuta în Galiţia, acesta va rĕmânea în România, şi acésta va avea de a suporta tóte greutăţile uneĭ operaţiunĭ rĕsboinice, din a căreĭ slăbirĭ nu se va putea curêndŭ recrea. Tóte avantagiile zacŭ decĭ în alianţa cu Rusia. Acéstă importanţă a Românieĭ într'unŭ rĕsboiu ruso-austriacŭ n'a scăpatŭ din vederea politicilorŭ germanĭ şi austriacĭ, şi relativŭ la viforulŭ ce se aşteptă, n'au lipsitŭ încercărĭ de a câştiga pe România pentru o alianţă cu puterile centrale şi de a angaja pe ministrulŭ-presidentŭ Brătianu spre o călĕtoriă pelegrină la Friedrichsruhe. Politiciĭ românĭ însĕ par-că bine au înţelesŭ situaţiunea ţêreĭ lorŭ şi că suntŭ consciinţioşĭ de grelele jertfe ce le-arŭ impune amiciţia germană. Şi încercările ce se facŭ din partea Austrieĭ spre a supune în privinţa economică România, au rĕmasŭ fără succesŭ şi convenţiunea comercială, asupra căreia negociările de doĭ anĭ deja se totŭ amână, nu e încheiată încă. E decĭ intemeiată speranţa, că România nu şi va sacrifica interesele sale în privinţa economică şi maĭ puţinŭ în cea politică pretenţiunilorŭ fără de mĕsură germane.

Pregătirĭ militare germane.

„Anzeiger für das Havelland," ce apare în Spandau, anunţă:

Pe neaşteptate şi surprinḑĕtorŭ s'a datŭ ordinŭ, ca in fabrica de puscĭ sĕ se reîncépă în tótă estinderea lucrările şi cu totă puterea de producţiune. Indată după sosirea ordinuluĭ s'au trimisŭ provocărĭ telegrafice şi în scrisŭ la Suhl, Berlinŭ, şi în tóte locurile, unde se scie că se află lucrătorĭ de puscĭ carĭ au fostŭ maĭ nainte ocupaţĭ aci, ca aceştia sĕ se afle aci câtŭ se póte maĭ curêndŭ. Deja erĭ s'a lucratŭ până la 10 óre séra. De lunĭ se lucreză érăşĭ ḑi şi nópte. Cu totulŭ se angageză vr'o 1000 de ómenĭ.

SCIRILE ḐILEI.

Interesanta şi instructiva conferinţă despre cosmogonie (nascerea Universului), ce a ţinut'o aseră eruditulŭ astronomŭ d *M. Paulianŭ* în sala gimnasiuluĭ românŭ din locŭ, a fostŭ ascultată de numerosŭ publicŭ de ambele sexe In curêndŭ vomŭ fi puşĭ în posiţiune a publica în „Gazetă" lucrarea d-luĭ conferenţiarŭ, care a fostŭ rĕsplătită cu viĭ aplause din partea publiculuĭ. *Mâne séră, Joi*, vomŭ avé plăcerea a asculta *o a doua conferinţă* a tinĕruluĭ astronomŭ, în care va vorbi despre *mĕsurarea timpului şi aplicaţiunea lui la compunerea unui călindaru.*

—x—

Pe mâne în 24 Noemvre, la 4 óre d. a., membriĭ *representanţei comunale a Braşovului* suntŭ invitaţĭ la şedinţa comisiuneĭ pentru noua numire a stradelorŭ în cetate şi în suburbiĭ, ce se va ţiné in sala de şedinţe a sfatuluĭ.

—x—

In urma morţiĭ neuitatuluĭ Timoteiu Cipariu, în Capitululŭ metropolitanŭ din *Blaşiu* s'au făcutŭ următórele înaintărĭ: d-lŭ canonicŭ lectorŭ Constantinŭ *Papfalvi* fu înaintatŭ la rangulŭ de canonicŭ prepositŭ; d-lŭ canonicŭ cantorŭ Ioanŭ *Fekete Negruţŭ* la rangulŭ de canonicŭ lectorŭ; canoniculŭ custode Stefanŭ *Manfi*, la rangulŭ de canonicŭ cantorŭ; canoniculŭ scolasticŭ Ioanŭ *Antonelli*, la rangulŭ de canonicŭ custode; canoniculŭ cancelarŭ Ioanŭ M. *Moldovanŭ*, la rangulŭ de canonicŭ scolasticŭ; canonicnlŭ teologŭ dr. Ioanŭ *Raţŭ* la rangulŭ de canonicŭ cancelarŭ.

—x—

Construirea primeĭ căĭ ferate vicinale sĕcuescĭ *Iaşfalĕu-Oderheiu sĕcuescă* se apropiă de terminare. Deja se aşéḑă năsipŭ peste dĕlmă şi după contractŭ, la 1 Ianuarie 1888 va trebui sĕ se predea comunicaţiuneĭ.

—x—

„Patrioţii" s'au cam pusŭ pe gândurĭ, că *nu maĭ potŭ încassa dela ómenĭ dările*. Insuşĭ „Kolozsvar" numesce jalnicŭ documentulŭ ce'lŭ dete inspectorulŭ de dare in adunarea din urmă a comitetuluĭ administrativŭ alŭ comitatuluĭ *Solnocŭ-Dobêca*. Din 697,740 fl. 8 cr. abia s'au putută încassa până la finele luĭ Octomvre 327,551 fl. 38 cr., rĕmânêndŭ în restanţă 325,188 fl. 69 cr., adecă maĭ multŭ ca în anulŭ trecutŭ pe vremea asta cu 36,276 fl. 91 cr. — Se grămădescŭ ḑilele negre, precum se grămădescŭ ilegalităţile şi nedreptăţirile ce se comitŭ de stăpânirea ungurêscă!

—x—

In comuna *Drahocz* lângă Postyen, comitatulŭ Neutra, au arsŭ la 14 Noemvre n. 94 case, 41 şurĭ, 46 edificiĭ secundare, 4 vacĭ şi 17 porcĭ.

—x—

In adunarea comitetuluĭ administrativŭ alŭ comitatuluĭ *Solnocŭ-Dobêca*, ţinută la 10 l. c., fişpanulŭ Banffy a raportatŭ că cu ocasiunea uneĭ visitărĭ a aflatŭ cele maĭ marĭ neregularităţĭ în afacerile tutorilorŭ comunalĭ, constatândŭ necesitatea unorŭ reforme radicale. Totŭ cu aceea ocasiune raportă inspectorulŭ regescŭ de scóle Halasz Ferencz, că invĕţămêntulŭ merge bine în scólele de statŭ şi în cele comunale, dêr la scólele confesionale începerea prelecţiunilorŭ fù multŭ turburată prin obicĭnuitele schimbărĭ de invĕţătorĭ. Totŭ-odată cu durere se vede silitŭ a aduce la cunoscinţă adunăreĭ hotărîrea ministruluĭ de instrucţiune Trefort, prin care acesta ordonă desfiinţarea postuluĭ de câte unŭ invĕţătorŭ la scólele de statŭ din Ciachi-Gârbău, Ilonda mare, Şinteregŭ, şi Mălina, er de doĭ invĕţătorĭ la scola de statŭ din Lăpuşulŭ ungurescŭ. — Se adeveresce proverbulŭ: celŭ ce sapă altuia gropa, cade insuşĭ în ea.

—x—

Unŭ hoţŭ cunoscutŭ, Despot Berar din Melencze, în comit. Torontalŭ, care fusese isgonitŭ din Panciova pentru diferite furturĭ, găsi cu tóte astea slujbă — érăşĭ unŭ semnŭ alŭ timpuluĭ — la poşta din Zrepaja, pe care apoi găsi cu cale sĕ o jefuiască de 1700 fl. — „Cinstitulŭ" slujbaşŭ fù prinsŭ după multe mĕsurĭ ce se luaseră, înainte de a trece în Serbia, pe care „Pester Lloyd" o gratifică — se vede că din pretiniă — cu epitetulă de: Eldorado alŭ tuturorŭ criminalilorŭ din Ungaria de sudŭ! Serbiĭ se potŭ „felicita" de acéstă giugiulélă ungurêscă!

Serbarea ḑileĭ sf. Archangelĭ Mihailŭ şi Gavrilŭ în Braşovŭ.

Din incidentulŭ ḑileĭ onomastice a mareluĭ patronŭ şi binefăcĕtorŭ *Michailŭ Stroesco*, comitetulŭ Associaţiuneĭ din Braşovŭ pentru sprijinirea invĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ, împreună cu Societatea tinerilorŭ noştri so-

---

era cu putinţă. Odată îi reuşi sĕ se ridice puţinŭ cu faţa dela pămêntŭ şi se uita la marfagiiĭ ce şedeau la masă înaintea cârciumeĭ cu cutiile lorŭ de marfă, şi îmbiau pe Rădiţa sĕ cumpere; şi cum se ridicase, se uita lungŭ cu ochiĭ eĭ împăienginaţĭ şi nu ḑise nimicŭ. Incercà apoi sĕ scuipe, dêr nu putea [şi astfelŭ multŭ se necăji cu scuipatulu. Ochiĭ nu'ĭ luà dela marfagiĭ şi într'unŭ târḑiu începŭ sĕ vorbêscă.

„Ce vreţĭ mĕ?" ḑise elŭ şi apoi borborosì alte vorbe neînţelese şi se uita cu ochiĭ înholbaţĭ la ceĭ de dinaintea cârciumeĭ şi cum se uita elŭ astfelŭ, avea mare hazŭ, deórece începŭ sĕ rîdă şi rîḑêndŭ îi cădù capulŭ érăşĭ în ţĕrînă, tocmaĭ cum fusese maĭ nainte.

Nu ḑise nicĭ o vorbă maĭ multŭ, ci începù a horcăi.

— A trăitŭ bine, badea de colo, — grăi unulŭ dintre marfagiĭ, arătândŭ cu ochiĭ cătră bucătarŭ.

— Se vede că şi-a lnatŭ socotéla, — adause alŭ doilea marfagiu.

— Ba nu se vede, — începù Rădiţa cu glasulŭ eĭ ascuţitŭ, — nu se vede de locŭ..... căcĭ e unŭ pĕcătosŭ, unŭ leneşŭ şi jumĕtate, bea şi n'are cu ce plăti.

Rădiţa se uita în cutiile marfagiilorŭ. Trecŭ prin mână o mulţime de lucrurĭ, deşi scia dinainte că n'are se cumpere nimicŭ.

Nu avea de cugetŭ sĕ cumpere, că voia cu totulŭ altceva.

Vrea sĕ încurce pe marfagiĭ, vrea sĕ-ĭ facă, spunênd'o curatŭ, ca sĕ'şĭ lase la cârciumă şi marfa şi câştigulŭ, ba sĕ rĕmână încă şi datorĭ.

De multe orĭ s'a întêmplatŭ aşa ceva.

De multeorĭ marfagiĭ de aceştia şi-au zălogitŭ cutiile, ce le aveau în spate, pentru o vorbă bună a Rădiţeĭ.

Era cu naiba Rădiţa

Pe când sta cârcĭmăriţa nóstră de vorbă cu marfagiiĭ turcĭ, se apropià Rada. Ea venia dela curte.

— Ce facĭ Rădiţo? — ḑise ea aruncândŭ ochiĭ în cutiile marfagiilorŭ. — Orĭ vreĭ sĕ cumperĭ ceva? — şi făcù Rădiţeĭ unŭ semnŭ, în urma căruia intrară amêndouĕ în casă.

Se vede că Rada a zăritŭ pe bucătarulŭ George şi nu voia sĕ audă ce vorbescŭ ele.

— A trecutŭ subprefectulŭ prin satŭ, grăi — Rada zîmbindŭ. — Ei Rădiţo, — adause ea, — er s'a opritŭ pe la tine. Nu-i aşa Rădiţo?

— Apoi de, tu ai crede că subprefecţiĭ trebue sĕ vină totŭ pe la curte, pe la coconulŭ Nae. — Uite aşa, — grăi Rădiţa, — maĭ vinŭ şi pe la mine. Nu'ĭ vorbă, coconulŭ Mitică e supĕratŭ pe boerulŭ nostru... şi astfelŭ etă că vine pe la mine.

— Nu-i nimicŭ Rădiţo. Abia îţĭ maĭ vinḑĭ mizelurile, — grăi Rada uitându-se dreptŭ la Rădiţa în faţă. — Până acum subprefectulŭ trăgea la boerulŭ şi acolo chema pe primarŭ şi pe notarŭ, şi le spunea ce avea de spusŭ.., dêr acum vine la tine. — Totŭ atâta face. Acum chiamă pe primarŭ la cârciumă, îi cere socotéla despre ce maĭ e prin satŭ, îlŭ întrebă decă a tăjatŭ dracila*), după cum e ordinulŭ ca sĕ coséscă acéstă afurisită buruiană, ce au adus'o Cazaciĭ în coḑile cailorŭ, îlŭ întrebă despre gunoe, decă se dau de marginea satuluĭ, şi decă s'au astupatŭ gropile ca sĕ se oblêscă drumulŭ. — Totŭ d'astea întrebă şi de când totŭ întrebă.... lucrurile totŭ aşa rĕmânŭ. Dracila totŭ ca până acum, gropile d'asemenea şi când colo, după furia cu care întrebă, se maĭ uită „niţeluş"... — grăi Rada zîmbindŭ, — se duce apoi şi dusŭ este până vine a doua óră.

— Ei şi ce? — începù Rădiţa cu ascuţita eĭ voce. — Decă mĕ apucă puţinŭ de bărbie.... ce'mĭ face?... nu rĕmânŭ totŭ ca până acum? — continuă ea veselă. — Ce? orĭ vreĭ sĕ ḑicĭ că'sŭ aşa de bĕtrână încâtŭ sĕ nu se maĭ uite nimenea la mine? — Ei.... ei... câţĭ d'eştia am vĕḑutŭ în viéţa mea! — urmă ea dând din capŭ. — Mĭ-aducŭ aminte de coconulŭ Dumitrache, pe care l'a mutatŭ la Brăila, că de câteorĭ venea prin satŭ, îmĭ lăsa treĭ patru leĭ la tişghea. — Ce'ţĭ maĭ trebue? Aşa'sŭ cârcĭmăriţele..., fără o vorbă dulce nu'ţĭ vinḑĭ bĕutura, — încheià Rădiţa, îşĭ puse mânile în şolḑurĭ şi se întórse odată prin casă, până dĕdù cu ochiĭ de oglindă. Se oprì înaintea eĭ, îşĭ dĕdù de pe frunte negrulŭ sĕu

*) Ciulinŭ.

dalĭ, a arangiatŭ Dumineca trecută o frumósă festivitate în sala otelului Nr. I din locŭ.

Numele d lui *Michailŭ Stroesco* şi alŭ vrednicei sale soţii *Elisa* este prea bine cunoscutŭ Românilorŭ ardelenĭ; domnialorŭ au datŭ unŭ puternicŭ avêntŭ desvoltărei şi îmbrăţişărei meseriilorŭ între Românii de dincóce, dăruindŭ în scopulŭ acesta frumosa sumă de 50,000 lei noi, care sub numele de „Fundaţiunea Michailŭ şi Elisa Stroesco“ se administreză şi folosesce de susŭ pomenita Associaţiune pentru sprijinirea invĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ. Din acéstă sumă s'a destinatŭ 10,000 lei noi pentru ajutorarea fóiei de specialitate „Meseriaşulŭ românŭ“, care sub conducerea zelosului ei redactorŭ *Bartolomeiu Baiulescu* luptă cu multă ardóre pentru deşteptarea şi consolidarea meseriaşilorŭ românĭ.

In faţa acestorŭ împrejurărĭ, Comitetulŭ numitei Associaţiunĭ împreună cu Societatea sodalilorŭ românĭ a credutŭ că nu va vătĕma modestia, ce altcum atâtŭ de multŭ ii caracteriseză pe generoşii protectorĭ, décă profitândŭ de diua onomastică a d-lui Michailŭ Stroesco, vorŭ arangia o producţiune şi petrecere colegială, împreunată cu cântărĭ, declamaţiunĭ şi o piesă teatrală în folosulŭ fondului menitŭ pentru ajutorarea invĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ.

D-lŭ Dr. *I. Bozoceanu*, secretarulŭ Associaţiunei, arătă în cuvêntulŭ sĕu de deschidere însemnătatea dilei accentuândŭ meritele celorŭ doi vrednicĭ fii ai neamului românescŭ. La audulŭ numelui lorŭ sala rĕsună de cele mai entusiaste şi nesfirşite urărĭ de „Sĕ trăéscă“. D-lŭ Dr. Bozoceanu nu-şĭ uită a accentua în acestŭ discursŭ alŭ sĕu, pe lângă chiămarea înaltă a susŭ disei Associaţiunĭ, şi meritele netăgăduite ela activului ei preşedinte Bartolomeiu Baiulescu, ale căruia nume publiculŭ ilŭ însoţì de asemenea cu numerose urărĭ de „Sĕ trăéscă“.

Urmă după acésta esecutarea celorlalte puncte ale programului; anume „Potpouri românescĭ“, cântate de musica militară; declamaţiunea poesiei ocasionale: „La diua onomastică a marelui M. Stroesco“, declamată de d-lŭ Nicolau *Jugănaru*, preşedintele societăţii sodalilorŭ; „Sub acéstă negră stâncă“, şi „Eram p'unŭ vêrfŭ de munte“, corŭ arangiatŭ de d-lŭ *N. Popovicĭ*, cântate de corulŭ sodalilorŭ; declamarea poesiei „Boulŭ şi Viţelulŭ“ din partea d-lui Vasilie *Brăiliţă*, şi „Croitorulŭ împĕratŭ“ poesiă de Th. Alexi, declamată de d-lŭ *I. Goga*.

Peste totŭ disŭ, publiculŭ a rĕmasŭ fórte satisfăcutŭ de sîrguinţa şi dovedile de progresŭ ale tinerilorŭ noştri sodalĭ, esecutorii au seceratŭ aplause numĕróse, ér d-lŭ N. Popovicĭ primì numĕróse felicitărĭ pentru escelenta întocmire şi conducere a corului sodalilorŭ.

Urmă după acésta jucarea piesei „Vecinătatea periculósă“, comediă într'unŭ actŭ, localisată din nemţesce, jucată de membrii societăţii. Persónele: Petecescu, croitorŭ de dame, representatŭ prin d-lŭ *N. Jugănaru*; Goleanu, neguţătorŭ, representatŭ prin d-lŭ *C. Dĕrstaru*; Săftica, verişóra Petecescului, representată prin d-şóra *Maria Jugănaru*; Zamfira, modistă, representată prin d. *C. Navrea*; Iuonŭ, servitorulŭ lui Goleanu, representatŭ prin d. *D. Popa*.

Jucarea acestei piese a produsŭ multă plăcere şi deplină mulţămire asupra publicului. Diletanţii şi-au sciutŭ bine rolurile lorŭ şi merită o laudă cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ sciutŭ este, că e scumpŭ timpulŭ pentru unŭ sodalŭ şi numai pe lângă o diliginţă estra ordinară potŭ sĕ se ocupe şi cu astfelŭ de lucrurĭ, carĭ nu se ţinŭ de meseria lorŭ. D-şóra Maria Jugănaru, care esceléză printr'o surprindĕtóre presenţă de spiritŭ pe scenă, a primitŭ din partea societăţii sodalilorŭ unŭ frumosŭ buchetŭ.

Peste totŭ disŭ diletanţii au seceratŭ cele mai vii aplause din partea publicului, care a rĕmasŭ fórte mulţămitŭ. A urmatŭ după acesta danţulŭ, alŭ căruia începutŭ ilŭ făcură „Căluşerulŭ“ şi „Bătuta“, jucate sub conducerea d-lui vătafŭ N. Ciocŭ, de 12 tinerĭ sodalĭ, îmbrăcaţĭ uniformŭ în costumŭ naţionalŭ. Căluşerii au făcutŭ multă plăcere publicului. S'a continuatŭ apoi danţulŭ care a duratŭ până în dorii dilei.

De sub poiana Tomii, 17 Noemvre 1887.

Domnule Redactorŭ! Mai deunădĭ unŭ amicŭ alŭ meu însciinţase, că scola conf. gr. cat. din Monorŭ, după multe sbuciumărĭ, pe calea concursului legalŭ după toţĭ paragrafii legilorŭ şi ordonanţelorŭ, a căpĕtatŭ unŭ învĕţătorŭ cvalificatŭ la preparandia de statŭ din Deva şi că acela îşĭ şi începuse activitatea scolară cu începutulŭ lui Octomvre.

Fórte m'am bucuratŭ la audulŭ acestora, dicêndu-i amicului meu că acuma dóră va fi îndestulitŭ şi inspectoratulŭ reg. de scóle din Cttulŭ Bistriţa-Năsĕudŭ, care în anulŭ trecutŭ cu unŭ privatistŭ alŭ preparandiei din Gherla, alesŭ de senatulŭ scolasticŭ, n'a fostŭ îndestulitŭ, ci a adusŭ pre Veneratulŭ Consistorŭ scol. până acolo, încâtŭ a trebuitŭ sĕ-lŭ înlocuiască, din pricina formelorŭ, cu capelanulŭ Monorului.

Acestuia éră i-a aflatŭ nodŭ, că adecă nu e calificatŭ după articolulŭ de piă memoriă XXXVIII din anulŭ dreptăţii 1868, precum şi în înţelesulŭ trecĕtorului articulŭ XVIII din anulŭ 1879, care a formatŭ începutulŭ nefericirei spirituale a întregei ţĕrĭ. In urma unuia dela inspectoratŭ, senatulŭ recurge la Ministerulŭ de culte, cu ce resultatŭ ?.. — nu sciu.

Scóla confes. gr. cat. din Monorŭ cu alegerea noului învĕţătorŭ, întêmplate cu unanimitate, în şedinţa senatului scol. ţinută în Septemvre sub presidiulŭ bĕtrânului parochŭ Petru Tanco, se află în altă belea.

Veneratulŭ Consistoriu scolasticŭ diecesanŭ nulifică alegerea din motivulŭ, că învĕţătorulŭ nou este *gr. orientalŭ.*

Caracteristicŭ este şi fórte bătătorŭ la ochĭ împrejurarea, că parochulŭ câtŭ şi capelanulŭ sĕu, unulŭ ca preşedinte şi cestălaltŭ ca secretarŭ, n'au făcutŭ nicĭ o observare subscriindŭ actulŭ de alegere; deşi, după cum mi se comunică, ambi ar fi teologĭ absoluţĭ şi de facto preoţĭ gr. cat.

Hotărîrea Veneratului Consistorŭ diecesanŭ este la locŭ după regulamentŭ, despre care membrii senatului scol. din Monorŭ nu sciu că unde şi când s'a născutŭ şi pe unde trăesce, adecă regulamentulŭ, deórece preoţii Monorenilorŭ nu i au pusŭ în cunoscinţa acestui actŭ însemnatŭ, urmeză, că preoţii acestei comune cu intenţiune precugetată au făcut'o acésta, pentru ca produsă odată desbinarea între Veneratulŭ Consistorŭ şi blânda poporaţiune gr. cat. a Monorului, care după legile scolastice esistente îşĭ va susţiné alegerea făcută, adecă pe învĕţătorulŭ actualŭ, meritulŭ d'a fi ruptŭ capulŭ scólei confes. gr. cat. din Monorŭ sĕ şi-lŭ înscrie Domnielorŭ sale. Credŭ că Veneratulŭ Consistorŭ va trage la rĕspundere pre d-lŭ parochŭ alŭ Monorului, pentru ce n'a încunosciinţatŭ pe senatorĭ despre stipulaţiunile regulamentului diecesanŭ referitorŭ la scólă şi pentru ce i-a lăsatŭ în rătăcire cu domnialui însuşĭ, de au făcutŭ o alegere greşită, décă aşa se póte numi. Acésta ar fi bine, indignaţiunea s'ar mai micşora şi lucrulŭ s'ar limpedi.

Observatorulŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PARISŬ, 23 Noemvre. — Grévy primì înainte de amédĭ şi pe Leroyer, care ca şi Brisson recunoscù crisa presidenţială.

Sgomotulŭ, că Grévy chiamă mâne pe Ribot şi pe alte notabilităţĭ politice din cercurile parlamentare, e viu comentatŭ ca unŭ nesuccesŭ alŭ paşilorŭ lui Grévy pe lângă personalităţĭ distinse.

Credinţa generală e, că cu greu se va evita crisa presidenţială.

SOFIA, 23 Noemvrie. — Mai mulţĭ deputaţĭ şi delegaţĭ ai corporatiunilorŭ rugară pe Metropolitulŭ Clement sĕ plece în timpŭ de trei dile. Iritaţiunea cresce din di în di.

DIVERSE.

Transmiterea scarlatinei prin laptele de vacă. — Numerose cercetărĭ s'au făcutŭ în Englitera în anulŭ trecutŭ, prin carĭ se crede că scarlatina este o afecţiune microbiană, ce se póte transmite omului de către vacile atinse de o bólă de mamele. Mai mulţĭ medicĭ şi veterinarĭ din astă ţéră afirmă acésta, considerândŭ laptele dela asemenea vacĭ atinse de bólă, ca agentulŭ principalŭ de transmisiune a microbilorŭ. D. Pichenet, care s'a ocupatŭ mai multŭ cu asemenea cercetărĭ, face cunoscutŭ resultatele la carĭ a ajunsŭ, confirmândŭ transmiterea scarlatinei prin laptele multŭ dela vacile bolnave de mamele. Elŭ spune că copilulŭ unuia din prietenii sĕi, care nu era obicĭnuitŭ sĕ bea decâtŭ laptele fertŭ, a fostŭ atinsŭ de scarlatină puţinŭ în urma unei preumblărĭ ce a făcutŭ la o firmă, unde prin escepţiune beuse lapte crudŭ. In urma anchetei ce s'a făcutŭ la disa firmă, dice »Economia naţională“, s'a constatatŭ că vaca dela care provenea laptele, pe care-lŭ bĕuse copilulŭ, era atinsă de bóla mamelelorŭ. Acéstă afecţiune a mamelelorŭ de vacĭ se dice că este cam comună câte-odată, pricinuindŭ mare mortalitate în o mulţime de copii din o localitate. Cu tóte acestea se susţine că chiar dela o singură vacă bolnavă, a cărei lapte se dă în consumaţiune, se potŭ transmite germenii aşa de multŭ, că mare parte din copiii unui satu seu localităţĭ se potŭ molipsi şi bolnăvi de scarlatină. Acestŭ faptŭ e invocatŭ în Englitera ca origina scarlatinei. Acéstă cestiune merită atenţiunea veterinarilorŭ. Nu scimŭ întru câtŭ se observă vacile la noi, carĭ dau laptele în consumaţiune, prin târgurĭ; aceea ce e folositorŭ însĕ, în interesulŭ sănătăţei publice, este ca cele mai largĭ cunoscinţe sĕ fiă rĕspândite în ţéră, prin ajutorulŭ serviciului veterinarŭ, în privinţa diferitelorŭ afecţiunĭ maladióse, carĭ credemŭ că nu puţinŭ contribue la marea mortalitate a copiilorŭ. Suntŭ multe bóle la oi, porcĭ, la vacĭ, la cai, etc., carĭ se transmitŭ sub diferite forme la omŭ, din causa contactului, din causa cărnei pentru alimentare, orĭ din causa laptelui ce se consumă. Aceste bóle trebuescŭ a se face cunoscute de aprópe tuturorŭ locuitorilorŭ; observaţiunile cele mai dese trebuesc făcute de veterinarĭ şi mĕsurile cele mai bune aplicate pentru acestŭ scopŭ.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

---

pĕrŭ şi era aşa de cu voie şi atâtŭ de frumósă, încâtŭ nu sciu cin' sĕ fi intratŭ la ea, ca sĕ nu-ĭ fi venitŭ pofta sĕ bea trei-patru! cinzĕcurĭ mai multŭ, numai şi numai sĕ o pótă privi.

Şi Răduţa şi Rada erau femei şi ca femei multe mai aveau de vorbitŭ. Se întelniau ele din când în când şi mai înainte, dér acum de-o bucată de vreme, Rada nu mai mergea la Răduţa numai aşa fără vre-o trébă hotărîtă, şi astfelŭ nicĭ acum n'a venitŭ numai ca sĕ dică că a fostŭ, ci a venitŭ ca sĕ afle câte ceva despre Mateiu.

Nicăirĭ nu se aflau mai iute şi mai sigurŭ scirile ca le Răduţa. Dér nici nu-i mirare, căcĭ Răduţa era cârcimăriţă şi la ea se adunau veştile ca la unŭ birou de informaţiune.

— Dér sĕ lăsămu pe sluşbaşii în pace, — dise Rada, — căcĭ décă vinŭ prin comună şi ne mai cercetéză când şi când, vinŭ şi ei sêrmanii, că aşa le este porunca. Sĕ te întrebŭ eu altceva Răduţo.... însă... sĕ nu'mĭ ascundĭ nimicŭ.

— Şi adecă cum? — începù Răduţa — Ţĭ-am ascunsŭ eu vreodată ceva? Nu ţĭ-am spusŭ eu totdéuna aşa după cum am sciutu... orĭ şi ce... orĭ şi ce m'ai întrebatŭ? Audĭ vorbă! — urmă Răduţa sugêndu-'şĭ buzele, unŭ lucru pe care'lu făcea adeseorĭ, îlŭ făcea însĕ fără sĕ scie când îlŭ face.

— Am dis şi eu numa aşa, — grăì Rada. — Vréu sĕ te întrebŭ de logofĕtulŭ Mateiu. A mai venitŭ pe la tine? Ce ai mai auditŭ despre elŭ? E adevĕratŭ cu fata scutarului? întrebà biata femee şi era de totŭ neliniştită.

Răduţa când audì întrebarea, îşĭ ridicà sprâncenele plecândŭ capulŭ spre înainte şi nu dise deocamdată nimica.

— Credeam şi eu la începutŭ, — grăì Răduţa, — dér acum vĕdŭ că m'am înşelatŭ. Lucrulŭ e făcutŭ gata şi nu se mai póte desface. Scutarulŭ Dumitru a plecatŭ acasă sĕ'şi aducă fata şi în scurtă vreme are sĕ fiă şi logodna şi nunta deodată. Eu nu sciu, dér aşa se vorbesce.

Rada a ascultatŭ până la urmă. După ce isprăvì Răduţa, începù ea sĕ vorbéscă.

— Scii ce Răduţo? Mateiŭ nu era vrednicŭ de Maruţa. Tu nu o cunoscĭ, dér eu.... eu am avutŭ prilejŭ... şi o cunoscŭ. Şĭ apoi în cele din urmă nicĭ ea nu prea móre după elŭ. — Maruţa póte face altŭ norocŭ, — dise Rada făcêndŭ o faţă de totŭ despreţuitóre. — Maruţa ce avea sĕ facă cu Mateiŭ? Elŭ n'are nici o avere şi nicĭ nu şĭ-a agonisitŭ ceva, şi-apoi cine n'are, parcă nicĭ nu agonisesce, căcĭ scie sfinţii, par'că şi banii tragŭ totŭ acolo unde suntŭ, totŭ la banĭ. Mateiŭ.... a fostŭ totdéuna unŭ cheltuitorŭ, şi afară de câteva hăinişóre, este, uite aşa, fluture, — dise Rada suflândŭ în vêrfulŭ degetelorŭ pe care le alcătuise ca şi cum ar fi ţinêndŭ ceva în ele.

— Şi eu totŭ aşa gândesc ca şi tine, — începù Răduţa, — totŭ aşa vĕdŭ şi eu, cu tóte aceste nu potŭ dice rĕu despre Mateiu. Îlŭ cunoscŭ de multŭ şi eu par'că nu mi'lu potŭ închipui altfelŭ de cum îlŭ sciu de mai nainte. Scie Dumnedeu, Rado, că şi eu vĕdŭ cum îlŭ pórtă de nasŭ maşinistulŭ, dér par'că totŭ nu sunt în stare sĕ dicŭ rĕu despre dênsulŭ. Mateiu este fără căpătâiu.... audi colo, sĕ se învoiască elŭ pentru o fată pe care nici n'a vĕdut'o! Dér sĕ mĕ întorcŭ. Nu sciu, lumea însă vorbesce astfelŭ, nu sciu, dér vĕdŭ şi totŭ insulŭ vede că Mateiu e tristŭ.

Gătândŭ aceste vorbe, intrà în casă primarulŭ cu unŭ consilierŭ, căcĭ tocmai avea o afacere la Răduţa pentru o ispaşe făcută în timpulŭ din urmă, şi astfelŭ Rada şi Răduţa se despărţiră.

XV.

Rada merse la curte.

Maruţa se afla în căscioră şi cetea o scrisóre.

Orĭ cine ar fi vĕdut'o, ar fi trebuitŭ sĕ dică că cetesce ceva de totŭ plăcutŭ. Mai cetise odată acéstă scrisóre, dér se vede că cele scrise îi erau lucrurĭ scumpe, deórece gătând'o de cetitŭ, a scos'o de mai multe orĭ din buzunarŭ, în cele din urmă o puse érăşĭ la locŭ.

Rada intrà tocmai când Maruţa băga scrisórea în buzunarŭ.

Maruţa era veselă.

(Va urma)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Noemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	98 60
Rentă de hârtiă 5%	98.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 25
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 25
Bonurĭ rurale transilvane	104 40
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.25
Renta de hărtiă austriacă	88 —
Renta de arg. austr.	81.10
Renta de aurŭ austr.	111 70
Losurile din 1860	134 50
Acţiunile băncei austro-ungare	888 —
Act. băncei de creditŭ ung.	282.—
Act. băncei de creditŭ austr.	273.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 imp. germ.	61.72
Londra 10 Livres sterlinge	125 25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 9 Noemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	93½	94½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91¾	92¼
» » urban (7%)	103—	104—
» » „ (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87½	88½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.03	2.04

Cursulu pieţeĭ Braşovŭ

din 23 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.60	Vênd.	8.63
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.89	»	9.95
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.25
Imperialĭ	»	10.20	»	10.26
Galbenĭ	»	5.89	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	111.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Publicaţiune.

Pentru statorirea definitivă a listei Virilıştilorŭ pentru representanţa oraşului Braşovŭ pro 1888, subscrisa comisiune în înţelesulŭ §. 33 alŭ art. de lege XXII din 1886 va ţinea şedinţă publică Marţĭ în 28 Noemvre a. c. la 3 óre p. m. în sala Sfatului orăşenescŭ.

Cei interesaţĭ se avisézâ despre acésta.

Braşovŭ, 5 (17 Noemvre 1887.

Iuonŭ Lengĕrŭ,
Preşedintele comis. pentru conscr. Virilıştilorŭ din oraşulŭ Braşovŭ.

1—2

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézâ din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţi la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţi a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenu de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
Predealŭ (	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ (	—	10.12	—	—
Braşovŭ (	7.20	—	4.01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5 28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9.29	—	6 49	—
Haşfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighişóra (	10 53	—	9.02	—
Sighişóra (	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12,33	—
Teiuşŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.58	—
Vinţulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirişŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5 01	—	5.28	Trenu de persone
Cluşiu (	5.21	—	5 56	
Cluşiu (	—	6 01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.2-
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezŏ-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneţia-Orădii	—	—	Trenŭ de persone	10 57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
Oradia-mare (	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
Viena (	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenu de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venţia-Orădii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Ghărbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedişu	—	—	—	6.20	—
Cluşiu (	—	10.31	—	6.38	—
Cluşiu (	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
Cucerdea (	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2.50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3 03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9·06	—	—	—	9.02
Braşovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
Braşovŭ (	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	—
Predealŭ (	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11.25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4.59
Szolnok (	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
Szolnok (	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovaţŭ	4.43	6.13	—
Gyorok	5.07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7.25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8.55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	—
Simeria (Piski	10.35	11.07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.40
Petroşeni	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşeni	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ